

Vergaderjaar 1987–1988

19 426 **Wijziging van procedurele voorschriften en verduidelijking van enkele bepalingen in de Wet Nationale ombudsman**

Nr. 14

TWEEDE NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 1 augustus 1988

In het gewijzigd voorstel van wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

Het intitulé komt als volgt te luiden:

Wijziging van de Wet Nationale ombudsman en de Wet Bezoldiging Nationale ombudsman.

B

De considerans wordt als volgt gewijzigd:

Het gedeelte «Alzo Wij ...» tot en met «... verduidelijken;» wordt vervangen door: Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is, mede in verband met de uitbreiding van de bevoegdheid tot onderzoek van de Nationale ombudsman tot de lagere openbare lichamen enkele procedurele bepalingen van de Wet Nationale ombudsman te wijzigen, een bepaling omtrent het vervullen door de ombudsman van overigens niet onverenigbaar verklaarde betrekkingen op te nemen en de redactie van enkele bepalingen te verduidelijken, alsmede in de Wet Bezoldiging Nationale ombudsman bepalingen op te nemen omtrent een waarnemings- en een vervangingstoelage;

C

Artikel I wordt als volgt gewijzigd:

1. Onderdeel Aa komt als volgt te luiden:

Aa

Aan artikel 5 wordt een derde lid toegevoegd, luidende:

3. De ombudsman vervult geen betrekkingen waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van zijn ambt of op

de handhaving van zijn onpartijdigheid en onafhankelijkheid of van het vertrouwen daarin.

2. Na onderdeel Aa wordt een nieuw onderdeel Aaa ingevoegd, luidende:

Aaa

Artikel 6 wordt als volgt gewijzigd:

Het cijfer 1 voor het eerste lid, alsmede het tweede lid vervallen.

D

Na vernummering van artikel III in artikel IV wordt een nieuw artikel III ingevoegd, luidende:

Artikel III

De Wet Bezoldiging Nationale ombudsman (Stb. 1981, 603) wordt als volgt gewijzigd:

Na artikel 2 wordt een nieuw artikel 2a ingevoegd, luidende:

Artikel 2a

1. De substituut-ombudsman die ingevolgd artikel 9, vierde lid, van de Wet Nationale ombudsman is belast met de waarneming van het ambt van de ombudsman, geniet voor de duur van de waarneming een waarnemingstoelage tot de hoogte van het bedrag van de bezoldiging van de ombudsman.

2. De substituut-ombudsman die ingevolge artikel 10, eerste lid, van de Wet Nationale ombudsman gedurende meer dan 30 dagen onafgebroken is belast met de vervanging van de ombudsman, geniet voor de duur van de vervanging een vervangingstoelage tot de hoogte van het bedrag van de bezoldiging van de ombudsman.

Toelichting

De onderdelen A, B en D hangen met elkaar samen.

De financiële rechtspositie van de Nationale ombudsman en de substituut-ombudsman(nen) is geregeld in de Wet Bezoldiging Nationale ombudsman. Bij het defungeren van de eerste Nationale ombudsman is naar voren gekomen dat deze wet niet voorziet in een toelage in geval van waarneming van het ambt door een substituut-ombudsman. Het eerste lid van het in onderdeel D voorgestelde artikel 2a voorziet in deze lacune. De wet voorziet eveneens niet in een toelage in geval van vervanging van de ombudsman door een substituut-ombudsman. Hierin voorziet het tweede lid van artikel 2a. Ten aanzien van beide toelagen wordt voorgesteld deze vast te stellen op het bedrag van de bezoldiging van de ombudsman. Ten aanzien van de vervangingstoelage wordt verder voorgesteld deze eerst toe te kennen ingeval de duur van de vervanging meer dan 30 dagen bedraagt. Hiermee wordt aangesloten bij de regeling zoals die voor bestuurders geldt: zo kan aan een lid van provinciale staten dat een gedeputeerde voor meer dan 30 dagen vervangt, een toelage worden toegekend tot (maximaal) het bedrag dat de gedeputeerde zou hebben genoten.

Onderdeel C1 betreft de zogenoemde «nevenfuncties».

Bij brief van 16 oktober 1987 heeft de eerste ondergetekende de

Tweede Kamer een notitie gezonden over het onderwerp «nevenfuncties van personen die een openbaar ambt vervullen» (kamerstukken II, 1987–1988, 20 274, nr. 1). Deze notitie diende ter voorbereiding van een mondeling overleg over dit onderwerp met de vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken.

In die notitie werd gesteld dat de drager van een openbaar ambt in beginsel zelf zal dienen te besluiten of een bepaalde, overigens niet onverenigbaar verklaarde, nevenfunctie zich verdraagt met een goede uitoefening van zijn ambt. In dat verband werd gewezen op artikel 47, vierde lid, van de Comptabiliteitswet 1976. Deze bepaling bevat een tot de leden van de Algemene Rekenkamer gerichte instructie, geen betrekking te vervullen «waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van het ambt of op de handhaving van hun onpartijdigheid en onafhankelijkheid of van het vertrouwen daarin».

In het mondeling overleg met de vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken, dat op 10 december 1987 plaatsvond, heeft de eerste ondergetekende toegezegd deze norm ook wettelijk vast te leggen voor de leden van de Raad van State, de Nationale ombudsman, de commissarissen van de Koningin en de burgemeesters.

Door onderdeel C1 van deze nota van wijziging wordt de desbetreffende norm voor de Nationale ombudsman (en derhalve ook voor de substituut-ombudsman(nen)) vastgelegd. Zij geeft een wettelijke aanscherping van de beoordeling welke nevenfuncties niet aanvaard kunnen worden. Onder verwijzing naar de toelichting die destijds op artikel 47, vierde lid, van de Comptabiliteitswet 1976 is gegeven, zal bij dergelijke nevenfuncties gedacht moeten worden aan functies waarbij verwacht moet worden dat de vervulling ervan een te groot beslag op de tijd van betrokkene zou leggen of waarbij zou kunnen worden getwijfeld aan de handhaving van de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid (vgl. kamerstukken II, 1973–1974, 13 037, nr. 3, blz. 32).

Voor de leden van de Raad van State, de commissarissen van de Koningin en de burgemeesters zal de instructienorm worden vastgelegd door nota's van wijziging bij drie andere wetsvoorstellen die thans bij de Tweede Kamer aanhangig zijn, te weten wetsvoorstel 19 890 tot wijziging van de Wet op de Raad van State ter aanpassing aan de Grondwet, wetsvoorstel 19 836 houdende nieuwe bepalingen met betrekking tot provincies (Provinciewet) en wetsvoorstel 19 403 houdende nieuwe bepalingen met betrekking tot gemeenten (Gemeentewet).

De tekst van deze bepaling is, in de vorm van een nota van wijziging bij wetsvoorstel 19 890 tot wijziging van de Wet op de Raad van State ter aanpassing aan de Grondwet, voor advies aan de Raad van State voorgelegd. In zijn advies van 24 mei 1988 maakte de Raad kenbaar zich met die nota van wijziging te kunnen verenigen.

De Nationale ombudsman heeft desgevraagd laten weten met een dergelijke bepaling te kunnen instemmen.

Onderdeel C2 betreft een zuiver technische verbetering.

Bij nader inzien is het tweede lid van artikel 6 overbodig en kan het aanleiding geven tot misverstanden. Het is overbodig, omdat de aanspraak op een uitkering ingevolge artikel 52 van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa) niet alleen geldt voor de ontslaggrond ziekten of gebreken (de enige ontslaggrond waarover artikel 6, tweede lid, spreekt), maar ook voor andere ontslaggronden, en voorts omdat de Appa al van overeenkomstige toepassing is ingevolge artikel 6, eerste lid. Daarmee vloeit de aanspraak op een uitkering rechtstreeks voort uit de wet. Het tweede lid van artikel 6 kan bovendien aanleiding geven tot misverstanden, omdat het ten onrechte de indruk wekt dat in geval van de ontslaggrond ziekten of gebreken artikel 52a, derde en

vierde lid, van de Appa, handelend over de verschillende graden van invaliditeit en het daarbij behorende percentage van de uitkering, onder bepaalde omstandigheden niet van toepassing zou zijn.

Ter nadere toelichting het volgende: wanneer de ombudsman – op welke grond dan ook – door de Tweede Kamer wordt ontslagen, heeft hij van rechtswege aanspraak op een uitkering ingevolge artikel 52 van de Appa, waarvan de hoogte en de duur eveneens uit de wet voortvloeien (zie de artikelen 52 en 53 van de Appa). Hiervoor is geen keuring nodig, derhalve ook niet als de ontslaggrond ziekten of gebreken was.

Wanneer evenwel betrokkene de uitkering ingevolge artikel 52 van de Appa in verband met diensttijddoortelling (zie artikel 59, vijfde lid, van de Appa) en vrijstelling van pensioenpremie (zie artikel 106 van de Appa) wil zien aangemerkt als een uitkering ingevolge artikel 52a van de Appa, is wel een keuring nodig, namelijk om te bezien of betrokkene voor meer dan 55% invalide is. Na het aflopen van de uitkeringsperiode ingevolge artikel 52 van de Appa treedt een nieuwe situatie in en heeft betrokkene – behalve wanneer de graad van zijn invaliditeit minder dan 25% bedraagt – aanspraak op een uitkering wegens invaliditeit ingevolge artikel 52a van de Appa. In dat geval dient een (nieuwe) keuring plaats te vinden ter bepaling van de graad van invaliditeit, waarvan de hoogte van de uitkering wegens invaliditeit afhankelijk is.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C.P. van Dijk

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes